

Vedlegg 3: Møtereferater og befaringsnotater fra konsultasjoner med de berørte reinbeitedistriktene

1. Møtereferat fra konsultasjon mellom Røssåga/Toven og Statsforvalteren
24.08.2020
2. Befaringsnotat fra konsultasjon mellom Røssåga/Toven og Statsforvalteren
31.05.2021
3. Møtereferat fra konsultasjon mellom Voengelh Njaarke og Statsforvalteren
23.11.2020
4. Befaringsnotat fra konsultasjon mellom Voengelh Njaarke og Statsforvalteren
04.06.2021
5. Møtereferat fra konsultasjon mellom Byrkije og Statsforvalteren 27.08.2020
6. Befaringsnotat fra konsultasjon mellom Byrkije og Statsforvalteren 03.06.2021
7. Møtereferat fra konsultasjon mellom Jillen Njaarke og Statsforvalteren
28.08.2020
8. Befaringsnotat fra konsultasjon mellom Jillen Njaarke og Statsforvalteren
01.06.2021

Vern av skog på Statskog SFs grunn på Helgeland – møtereferat fra konsultasjon mellom Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og Fylkesmannen i Nordland, Huset i Korgen 24.08.2020

Tilstede

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt: Helge Anti, Nils Mathis Anti, Samuel Petter Anti, Eva Stina Andersson og Sten Renberg.

Fylkesmannen i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven (referent)

Diskuterte saker

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt er i utgangspunktet ikke imot vern, men imot begrensningene som vernet medfører. Det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift ettersom forskriftene i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriften. Hovedsakelig gjelder dette begrensningene for barmarkskjøring med motorsykkel og ATV innenfor verneområdene. Effektivisering av reindrifta fører til økt behov for motorisert ferdsel.

Ifølge reinbeitedistriktet er det svært vanskelig å få frem i en dispensasjonssøknad nøyaktig hvor i reservatet de har tenkt til å kjøre. Reinen går der den vil og hvor det er tilgang på mat. De peker på at det er vanskelig å søke når de er ute og står midt oppe i en situasjon, ettersom de ikke har tid til å vente på en dispensasjonssøknad. Effektiviseringen av reindriften medfører at motorisert ferdsel blir nødvendig.

Videre stiller Røssåga/Toven rbd spørsmål om hvorfor reindriften ikke er unntatt restriksjonene, ettersom de ikke kjører mer i området enn det som er nødvendig. De peker også på at barmarkskjøringen frem til i dag ikke har satt spor som har gått utover verneverdiene. I tillegg mener de at et vern vil føre til mer folk og mer ferdsel i området, grunnet at folk ønsker å se/kartlegge naturverdiene som er der.

Fylkesmannen mener det er vanskelig å lage forskrifter som fritar reindrift/samiske interesser fra søknadsplikten ut fra gjeldende føringer. Hovedsakelig gjelder dette problematikken rundt barmarkskjøring.

Røssåga/Toven rbd spør om de kan «nekte» å forholde seg til verneforskriftene ettersom de mener at forskriften begrenser deres rettigheter.

Fylkesmannen presiserer at det er gitt et klart oppdrag fra regjeringen om å sikre naturverdiene, og at vi forsøker å legge til rette for reindriften så godt som mulig. Barmarkskjøring kan være til skade for naturverdiene, og må være søknadspliktig i verneforskriften. Men det er mulig å bruke en godkjent distriktsplan som søknad om barmarkskjøring dersom det er konkretisert hvor det er sannsynlig at det skal kjøres og i hvilke sammenhenger. Det er mulig for oss å gi flerårige dispensasjoner.

Røssåga/Toven rbd ønsker at deres rettigheter i eksisterende verneområder også skal gjelde i de foreslåtte utvidelsene (eks. Simaklubben).

Rettigheter reindrifta har i eksisterende verneområder, for eksempel Simaklubben naturreservat, blir videreført ved en utvidelse av dette reservatet. Vi tar utgangspunkt i den eksisterende forskriften og oppdaterer denne etter den nyeste malen for verneforskrifter fra Miljødirektoratet.

Dersom verneforskriftene justeres slik at samisk kultur og næring kan foregå uten begrensninger i fremtiden, er det mulig at de ville stilt seg mer positive til vern.

Områder:

- Innenfor den foreslåtte utvidelsen av Simaklubben NR antar reinbeitedistriktet at det vil være behov for et gjerde. Ønsker unntak fra forskriften for dette.
- *Det er fint om dette gjerdet kan tegnes inn i et kart med omtrentlig plassering, slik at vi kan få det inn i forskriften og vernekartet.*

Konklusjoner:

Røssåga/Toven mener at reindrifta skal kunne foregå uten begrensninger. Det er spesielt søknadsplikten for barmarkskjøring som er problematisk.

Fylkesmannen kan ikke lage forskrifter som fritar reindrift fra søknadsplikten uti fra gjeldende føringer, men vi kan behandle en godt utarbeidet distriktsplan som søknad om barmarkskjøring. Det må da defineres omtrentlige kjøretrasèer i distriktsplanen, eller defineres i hvilke situasjoner det må kjøres der det er vanskelig å fastsette en trasè.

Ved en utvidelse av et eksisterende verneområde vil forskriften for reservatet oppdateres, men rettighetene som reindrifta har fått med i eksisterende verneforskrift vil videreføres.

Som det fremkommer av protokollen er Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og Fylkesmannen ikke enige i punktet om at barmarkskjøring innenfor verneområdet skal være søknadspliktig.

Befaringsnotat – Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Røssåga/Toven reinbeitedistrikt angående verneforslag for skog på statsgrunn - 31.05.2021

Tilstede

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt: Helge Anti

Statsforvalteren i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Generelt

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt er i utgangspunktet ikke imot vern, men imot begrensningene som vernet medfører. Det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift ettersom mye av aktiviteten til reindriften i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriften. Hovedsakelig gjelder dette begrensningene for barmarkskjøring med motorsykel og ATV innenfor verneområdene.

Områder som ble besøkt under befaringen

Bollermolia og Brentlandet: Dette er et område der reinbeitedistriktet samler lav i steinurene øverst i skogen. Laven er viktig tilleggspør, sammen med kraftfor, i tider hvor det er dårlig med beite. Laven plukkes spredt, og halvparten settes igjen, slik at laven vokser raskere tilbake. Laven sankes i vedsekker som sendes nedover lia med en line av ståltråd. Lina flytter de på etter hvert som de plukker. Sekkene med lav blir hentet med ATV lenger ned i lia hvor det ikke er for bratt.

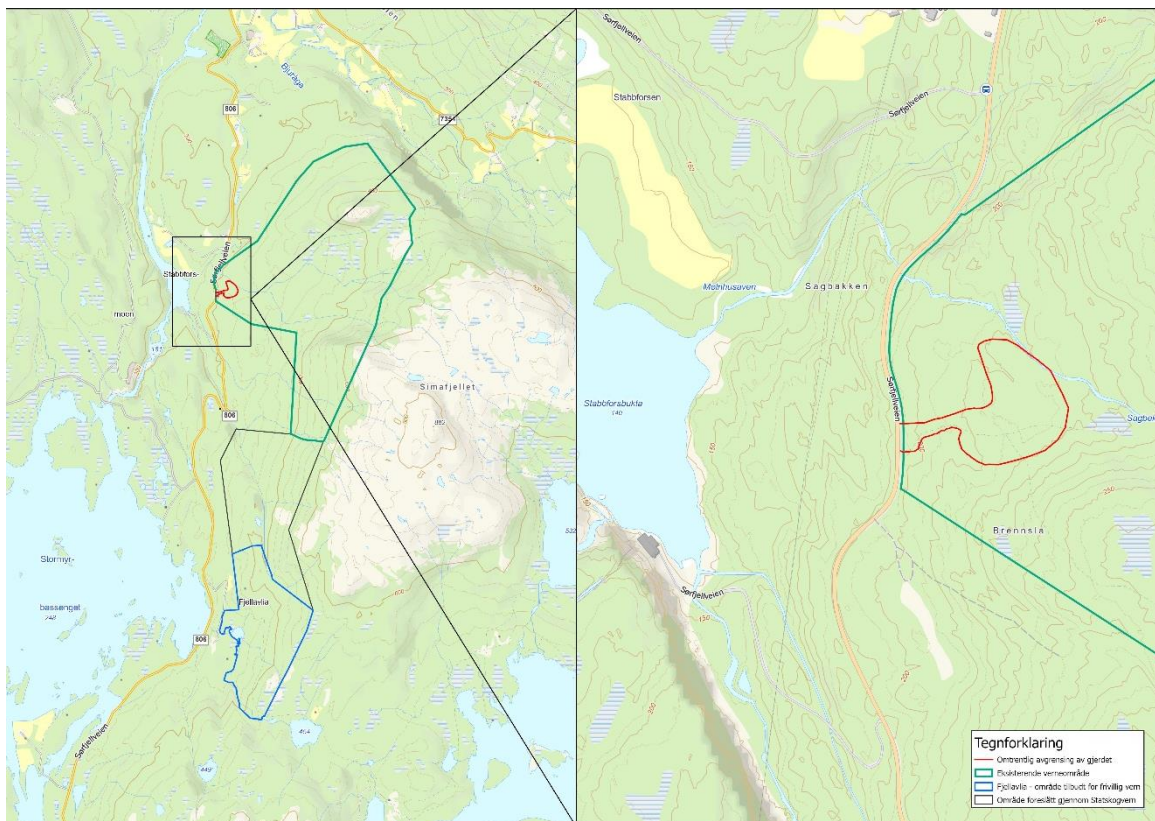

Reinbeitedistriktet har behov for å kunne fortsette med å sanke lav i området dersom Bollermolia blir vernet. Tidligere har det vært mulig å plukke lav i Folldalen, men på grunn av skrantesyke, har mattilsynet forbudt bruk av lav sanket sør for Trøndelag som

tilleggsfor. Bollermolia er derfor en svært viktig ressurs for Røssåga/Toven reinbeitedistrikt.

Statsforvalteren legger inn et direkte unntak for tradisjonell lavplukking i forskriften for Bollermolia naturreservat (Brendtlandet får samme forskrift), samt mulighet til å bruke eksisterende taubane og søke om uttransport av lavsekker med ATV etter søknad. Reinbeitedistriktet har behov for å kunne kjøre ATV uten søknad, men Statsforvalteren har ikke mulighet til å åpne for dette i forskriften. Når det gjelder bruk av eksisterende taubane vil dette også innebære at reinbeitedistriktet kan flytte den og bruke den på nye steder.

Simafjellet: I den vestlige delen av det eksisterende verneområdet i Simaklubben, har reinbeitedistriktet planer om å etablere et gjerde ved FV 806. I verneforskriften for Simaklubben har reinbeitedistriktet direkte unntak for å sette opp et midlertidig gjerde, men dette må være permanent. Gjerdet skal være ca. 1 km langt, og vil omringe hovedsakelig et åpent skogsområde. Grunnen til at de ønsker å oppføre gjerdet er at de trenger et sted for å samle simlene og kalvene før de blir sluppet ut på sommerbeite. De blir transportert adskilt, og det er viktig at kalvene finner tilbake til moren sin før de trekker opp mot fjellet. Omtrentlig plassering av gjerdet er tegnet inn på kartet under.

Statsforvalteren legger inn et direkte unntak for å sette opp gjerde ved fylkesveg 806 i forskriften for Simafjellet naturreservat. Gjerdet tegnes inn på vernekartet.

Konklusjon

Når det gjelder sanking av lav i Bollermolia/Brendtlandet, bruk av taubana og oppsetting av gjerde i Simafjellet, tilpasser vi forskriftene slik at disse tiltakene blir mulig.

Barmarkskjøring uten søknad er det ikke mulig å gi direkte unntak for i verneforskriftene, men vi kan behandle distriktsplanen som en søknad, og gi 5-årige dispensasjoner. Det vil spesielt være behov for barmarkskjøring i Simafjellet naturreservat, i og med at det går en flyttelei gjennom området. I Bollermolia er det spesifikt behov for barmarkskjøring i forbindelse med sanking av lav. I Svartåga og Stortuva kan det være behov for sporadisk kjøring med barmarkskjøretøy dersom reinen drifter innom områdene. Men her er det ingen faste traseer.

Referat fra møte med Voengelh Njaarke angående oppstart av verneplan for skog på statsgrunn, 23. november 2020.

Til stede på Teams: Leder for reinbeitedistriktet Nils Johan Kappfjell
Fra Fylkesmannen: Ragnhild Redse Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Nils Johan Kappfjell ga en god oversikt over hvilke av områdene som er foreslått for vern som er innenfor Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt.

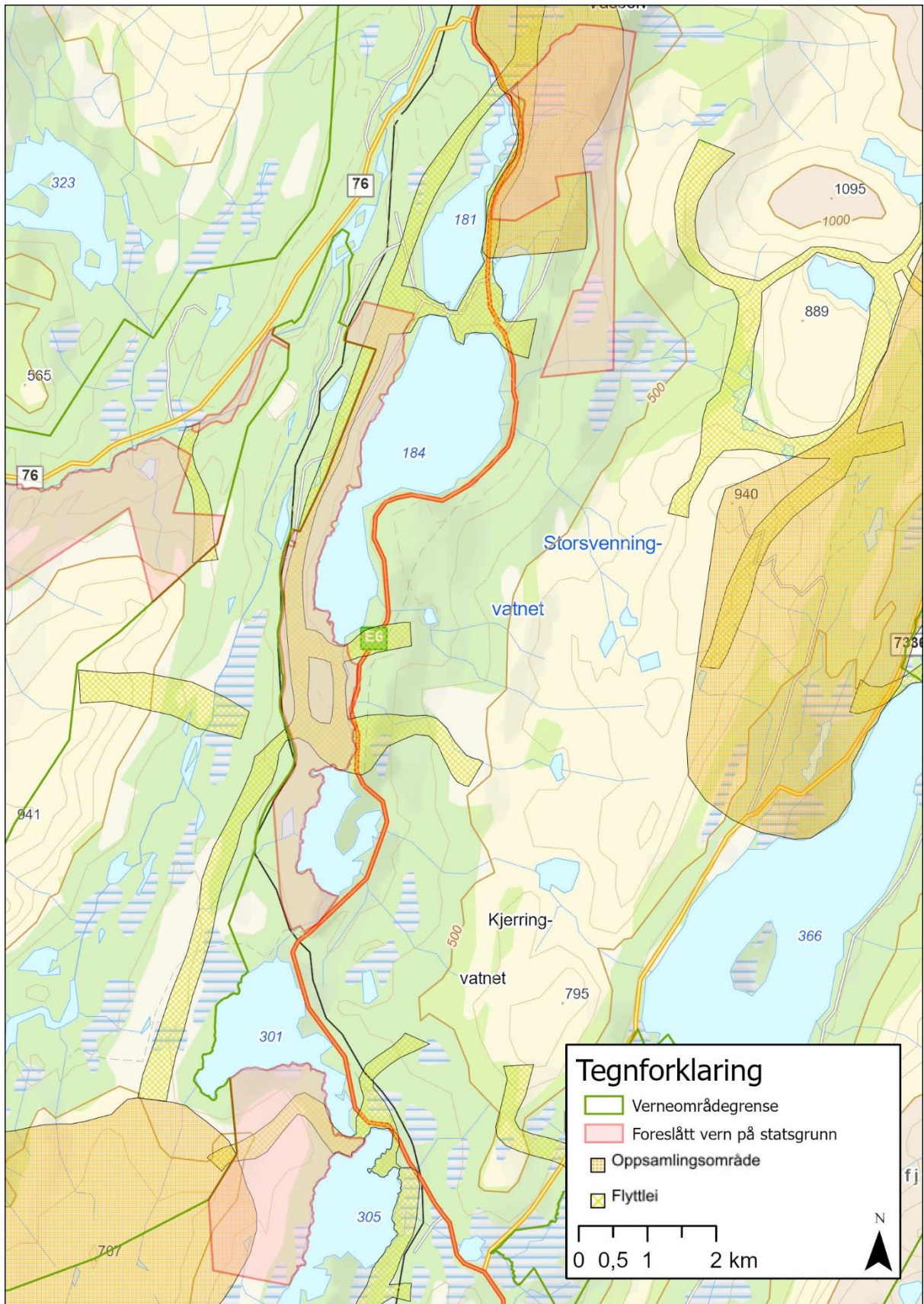
Behov for barmarkskjøring

Områdene som er foreslått vernet i tilknytning til Holmvassdalen, spesielt på østsida, samt Breiskardet-Båtskardet, er områder som reinbeitedistriktet har mye aktivitet i. I disse områdene er mange flyttleier og reinen flyttes mellom sommerbeiter på Kappfjellet og i Holmvassdalen. Reinbeitedistriktet har behov for bruk av ATV og tohjuling under flyttingen, og det blir en del kjørespor. Det er spesielt behov for barmarkskjøring i det området som er foreslått vernet på vestsiden av Storsvenningvatnet og Kjerringvatnet. Sent i august og på senhøsten er det behov for barmarkskjøring med 6-7 ATV/motorsykler. I dette området er det mye kjørespor.

Som kartet på neste side viser er det en flyttlei nord for Storsvenningvatnet, to flyttleier mellom Storsvenningvatnet og Kjerringvatnet, og ei flyttlei mellom Sefrivatnet og Litl-Majavatn. Den sistnevnte flyttleia er en gammel flyttlei som er blitt brukt i alle tider. De siste årene er den ikke blitt brukt på grunn av utbygginga av E6, men denne flyttleia er viktig for å få en kort passasje fra dalen og opp på fjellet for dyra. I dette området er det blitt bygd en overgang for reinen over E6.

Behov for rydding av vegetasjon

For å komme frem med reinen er det noen steder behov for rydding med motorsag. Enkelte flyttleier er preget av gjengroing. Oftest er det snakk om uttynning av småvegetasjon og rydding av nedfallstrær som sperrer veien. Store graner får ofttest stå igjen, med mindre de står veldig tett. Det bør være en passasje på 5-10 m mellom trea for at reinen lett skal komme fram. Reinbeitedistriktet har et ønske om at det skal se urørt ut, men samtidig må de tynne ut for at reinen skal komme fram. Flyttleia bør være 25-50 m brei for at reinen skal komme greit gjennom, men de store trærne får stå igjen.

Områder som ikke er så mye brukt av Voengelh Njaarke foreløpig:

På vestsida av Holmvassdalen er det også en del barmarkskjøring, men følger oftest opp på ryggen i Holmvassdalen naturreservat, og ikke inn i utvidelsesområdet som er foreslått. Voengelh Njaarke er positive til vern på vestsida av Holmvassdalen. Reinen er veldig glad i laven som vokser på bjørketrea her.

Utvidelsen av Litlfiplingdalselva og Kappfjellmoen er områder som ikke er mye i bruk av Voengelh Njaarke. Litlfjellet øst for Majavatn er heller ikke så problematisk da det er mest snøskuterdrift her., men driftsmønsteret kan endre seg med tiden.

I Bjørkåsen (utvidelsen av Lomsdal-Visten) er det heller ikke mye barmarkskjøring. Kjøringen foregår lenger vest på fjellhyllene.

Befaring/konsultasjon:

Fylkesmannen vil gjerne ha en befaring med Voengelh Njaarke i høringsperioden. Nils Johan Kappfjell mener at det er best med en befaring i slutten av mai eller begynnelsen av juni. Det er også mulighet for en befaring tidlig i mars, men da blir det sannsynligvis på snødekt mark. Fylkesmannen ønsker primært en befaring tidlig i mars, men vi kan ha mai/juni som et alternativ hvis vi ikke får det til i juni.

Befaringsnotat – Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt angående verneforslag for skog på statsgrunn - 04.06.2021

Tilstede

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt: Nils Johan Kappfjell, Betty Kappfjell og Knut Kappfjell.

Statsforvalteren i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Generelle saker

Det er hovedsakelig restriksjonene for barmarkskjøring i verneforskriftene som kommer i konflikt med reindrifas behov. Stort sett er det i forbindelse med flytting av reinen mellom sommerbeite og høstbeite (Dunfjellet og Kappfjellet) at det er størst behov for bruk av ATV og motorsykkel på barmark.

Statsforvalteren påpekte at det ikke er mulig å ta ut bestemmelsen om motorisert ferdsel på barmark i verneområder. Imidlertid kan vi få til en ordning med flerårige dispensasjoner, dersom reinbeitedistriktet kan spesifisere i sin distriktsplan omtrent hvor de pleier å kjøre, faste trasèer, samt i hvilke situasjoner de kan bli nødt til å kjøre inn i et verneområde.

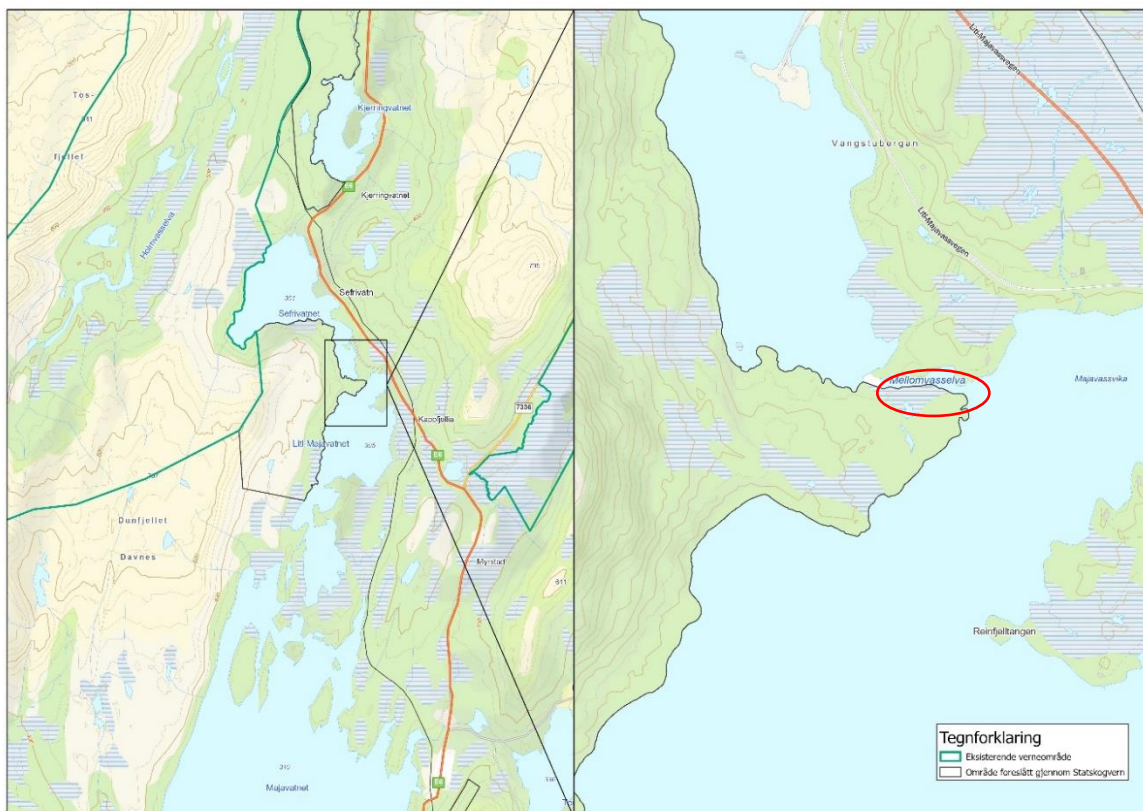
Dersom dette kommer frem i distriktsplanen, vil det bidra til at forvaltningen får en bedre forståelse for reindriften og utfordringene den står ovenfor når deres daglige drift kommer i konflikt med verneforskriften. Distriktsplanen kan behandles som en søknad om flerårig dispensasjon hvis den inneholder tilstrekkelig informasjon.

Videre poengterte reinbeitedistriktet at rettighetene til ubegrenset beiting og uttak av ved til brensel er viktige momenter som må med i forskriften. Statsforvalteren påpekte at beiting er tillatt i alle verneområdene. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindrifas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindrifutsutstyr. Tørr gran og furu skal ikke felles».

Spesifikt for de ulike områdene

Utvidelse av Holmvassdalen naturreservat

Hengebru ved vadet mellom Sefrivatnet og Litlmajavatn: I dette område flyttes reinen tidlig sommer og sein høst mellom Kappfjellet og Dunfjellet. Over vadet ved elva ønsker reinbeitedistriktet å etablere ei hengebru. Vadet kan være dypt, og det er fare for at de som kommer med ATV og motorsykkel velter dersom det er for mye vann. Statsforvalteren foreslår en mindre grenseendring for å ta ut et lite areal fra den foreslåtte utvidelsen der hvor brua er planlagt festet, merket med rød sirkel i kartet nedenfor.

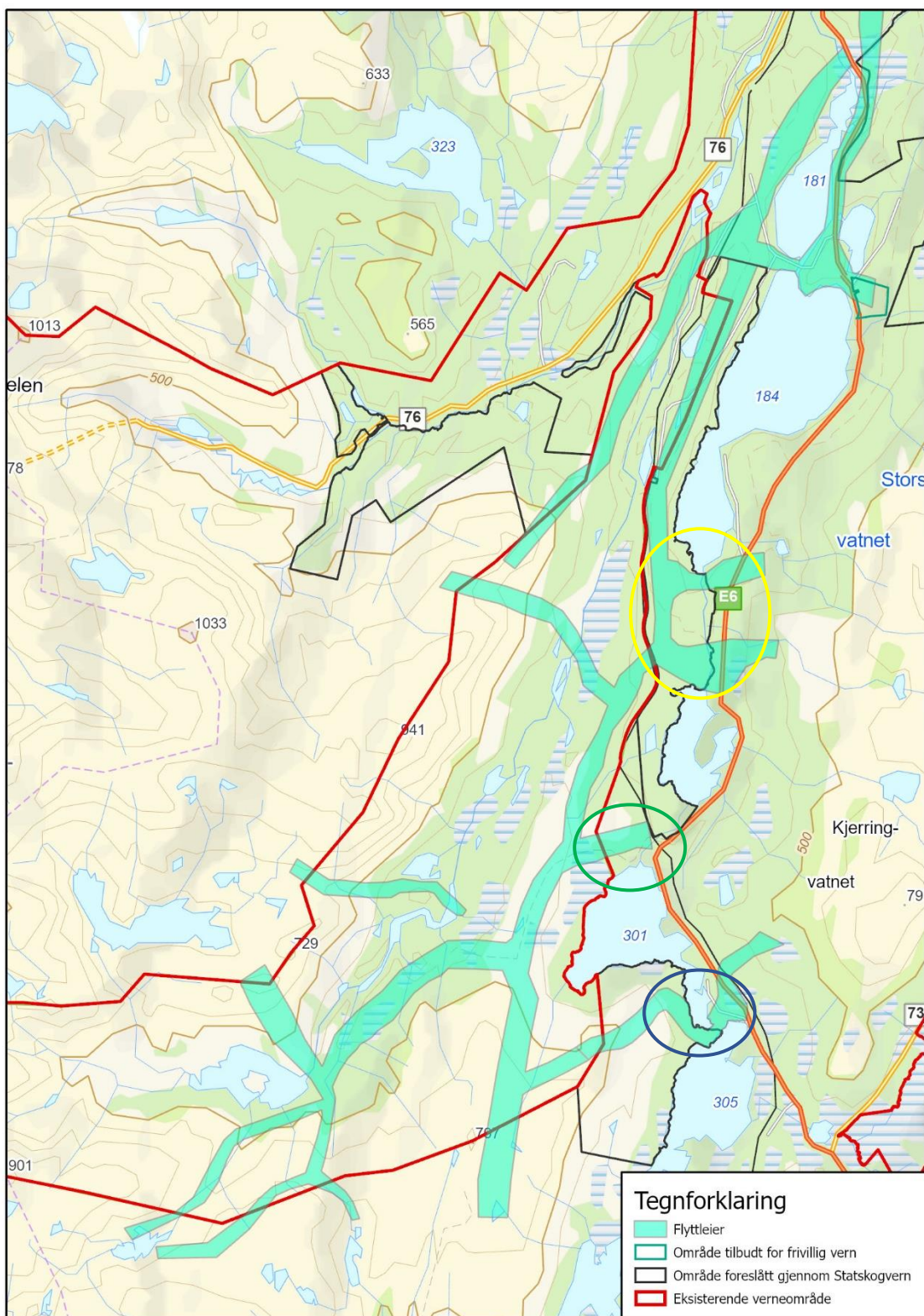

Behov for rydding av faste flyttleier i Holmvassdalen:

Generelt har reinbeitedistriktet behov for sporadisk rydding av flyttleier i Holmvassdalen. Det kan være alt fra å ta ned noe buskas for at de skal kunne komme frem med skuter eller ATV, til å rydde en åpning på 30-40 m, der vegetasjonen tynnes ut, slik at reinen kan passere. Reinen vil helst trekke mot åpne områder og kan snu dersom det blir for trangt. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttleier og kjøretrasé i reindriften».

Konkret har reinbeitedistriktet behov for å rydde følgende flyttleier:

1. Flyttleia på vestsida av Sefrivatnet fra Gråltjønnhøgda og ned mot vatnet, markert med blå runding i kartet på neste side.
2. Flyttleia mellom Kjerringvatnet og Svenningsvatnet er markert med grønn sirkel på kartet på neste side. Her har reinbeitedistriktet en flyttleier som går over elva, sør for en del av den foreslåtte utvidelsen. Også her kan det bli behov for rydding av flyttleia. Denne flyttleia er ikke brukt de siste årene på grunn av arbeid med E6, men det er planer om å benytte denne flyttleia igjen fra i år.
3. I sørenden av Svenningsvatnet er det en flyttleier som reinbeitedistriktet har brukt de siste årene, markert med gul runding i kartet på neste side. Her har de en avtale om at Statens vegvesen skal rydde en gate, som et avbøtende tiltak for den nye E6.

Behov for barmarkskjøring i de ulike områdene som er foreslått for vern:

Homvassdalen: Reinbeitedistriktet påpekte at det i tidligere år har vært enda flere flyttleier over dalen, som de kunne spre reinen mer ut på. Nå, med E6 og jernbanen, har mulighetene for flytting blitt redusert. Det har derfor blitt mer aktivitet på de få flyttleiene som er tilgjengelige, og mer kjørespør etter barmarkskjøretøy fordi

belastningen ikke kan spres utover et større område. Reinen blir ledet inn på smale overganger over jernbane og E6. Reinbeitedistriktet viste oss overgangsbrua over jernbanen lenger vest, hvor reinen blir ledet. Her blir det en del spor etter barmarkskjøring som bildet under viser.

Traseen går i vest opp gjennom det eksisterende naturreservatet Holmvassdalen, og her blir det lite kjørespor med unntak av hovedtraseen/traktorveien.

Områdene Breiskardet, Svenningsvika (frivillig vern), utvidelse av Litlfiplingdalselva og Ørnodden (frivillig vern) er gode beiteområder for reinen. Her finnes det mye sopp og lav. I disse områdene kan det bli brukt barmarkskjøretøy i forbindelse med flytting og samling av reinen for slakting. Det er mer sporadisk kjøring, og reindriften bruker gjerne ikke faste trasèer i beiteområdene for å unngå å sette varige spor i terrenget.

I området rundt Litlfjellet, mot distriktsgrensa til Østre Namdal reinbeitedistrikt, er det mye aktivitet knyttet til gjeting av reinen for å unngå at den blander seg med reinen fra nabolikdistriktet. Her benytter de motorisert ferdsel når det er nødvendig, og sjansen er stor for at de må kjøre innenfor det foreslåtte verneområdet på Litlfjellet.

Kappfjellmoen er et svært bratt område. Her foregår det ikke barmarkskjøring.

Konklusjoner:

- Reindriften har behov for å kunne ta ut ved til brensel. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindriftenas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Tørr gran og furu skal ikke felles».
- Hengebru ved vadet mellom Sefrivatnet og Litlmajavatn: Statsforvalteren gjør en liten grenseendring etter høringa for å få eventuelle brufester ut av et eventuelt naturreservat.
- Reindriften har behov for å rydde flyttleier og kjøreturasèer. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttleier og kjøreturasé i reindriften».
- Reindriften har behov for barmarkskjøring i alle de foreslåtte verneområdene innenfor reinbeitedistriktet bortsett fra Kappfjellmoen. I Holmvassdalen er det spesielt stort behov, da det er mange faste flyttleier her. I Litlfjellet er det behov for sporadisk kjøring utenom faste trasèer for å gjete reinen slik at den ikke blander seg med rein fra nabolikdistriktet. Områdene Breiskardet, Svenningsvika (frivillig vern), utvidelse av Litlfiplingdalselva og Ørnodden (frivillig vern) er gode beiteområder for reinen. Her er det behov for sporadisk barmarkskjøring, men ikke på faste trasèer. Disse opplysningene tas med i distriktplanen for reinbeitedistriktet og behandles som en søknad om dispensasjon for barmarkskjøring i disse områdene.

Vern av skog på Statskog SFs grunn på Helgeland – møtereferat fra konsultasjon mellom Byrkije reinbeitedistrikt og Fylkesmannen i Nordland, Fjellfolkets hus Hattfjelldal 27.08.2020

Tilstede

Byrkije reinbeitedistrikt: Tor Enok

Fylkesmannen i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven (referent)

Diskuterte saker

Byrkije reinbeitedistrikt er i utgangspunktet ikke imot vern, men imot begrensningene som vernet medfører. Det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift ettersom forskriftene i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriften. Hovedsakelig gjelder dette begrensningene for barmarkskjøring med motorsykel og ATV innenfor verneområdene.

Ifølge distriktet er det svært vanskelig å få frem i en dispensasjonssøknad nøyaktig hvor i reservatet de har tenkt til å kjøre. Reinlederne prøver å langt det lar seg gjøre å være restriktive, og tar ofte diskusjoner om det er nødvendig å benytte motorisert ferdsel i driften. Distriktet mener at deres aktivitet i verneområdene ikke er i konflikt med intensjonen med vernet. Det blir spor etter barmarkskjøringa, men det blir det også etter reinen.

Videre understreker distriktet at de er positive til vern, ettersom gammel og urørt skog er viktige beiteområder. Det er forskriftene, og spesielt bestemmelsene om motorisert ferdsel som er problemet. Det er allmennheten som i det store og brede er årsaken til at samene må utvikle seg for å henge med i utviklingen til storsamfunnet. Samtidig blir de begrenset ved at det legges restriksjoner for måten de driver næringa sin.

Fylkesmannen foreslår at distriktet skriver i sin distriktsplan at det er nødvendig med motorisert ferdsel for å utøve reindrift. Dersom det i distriktsplanen kommer tydelig frem hvor de pleier å kjøre, evt. hvor de ser for seg at det blir nødvendig å kjøre, så kan Fylkesmannen behandle det som en søknad om dispensasjon fra motorferdsel forbudet. Fylkesmannen kan gi flerårige dispensasjoner for barmarkskjøring.

Reinbeitedistriktet mener at slik det er i dag, blir næringa gjort til kriminelle når de utøver arbeidet sitt i henhold til sine rettigheter. De peker på at det er vanskelig å søke når de er ute og står midt oppe i en situasjon, ettersom de ikke har tid til å vente på en dispensasjonssøknad. De ønsker ikke å være kriminelle, og begrenser barmarkskjøring så mye de kan. Det må tas hensyn til at reindriften er en næring som er i utvikling i tråd med resten av samfunnet.

Fylkesmannen har forståelse for dette, og har i ettertid snakket med Miljødirektoratet om problemstillingen. Miljødirektoratet påpeker at det også kan være mulig å gi

dispensasjon til barmarkskjøring i spesielle situasjoner, der dette er konkretisert i distriktsplanen. Altså kan det beskrives i distriktsplanen i hvilke tilfeller det er nødvendig å kjøre, uten av man konkretiserer hvor man skal kjøre.

Områder:

- I Skarmodalen har Byrkije reinbeitedistrikt mye aktivitet, både sommer som vinter, ettersom det er gode beiteområder i området. Med den foreslåtte utvidelsen av Skarmodalen NR, i tillegg til det eksisterende Indre Pantdalen NR, vil det bli vanskeligere å utøve driften i dette området.
- Ved den foreslåtte utvidelsen av Auster-Vefsna NR har de nå en foringsplass hvor det forekommer sporadisk foring.

Fylkesmannen tar de konkrete innspillene til orientering.

Konklusjoner:

Byrkije reinbeitedistrikt er positive til vern, men mener det er vanskelig å forholde seg til søknadsplikten for barmarkskjøring. De kan ikke på forhånd vite hvor reinen går, og hvor de er nødt til å kjøre. Fylkesmannen kan ikke lage forskrifter som fritar reindrift fra søknadsplikten uti fra gjeldende føringer, men vi kan behandle en godt utarbeidet distriktsplan som søknad om barmarkskjøring. Det må da defineres omtrentlige kjøretrasèer i distriktsplanen, eller defineres i hvilke situasjoner det må kjøres der det er vanskelig å fastsette en trasè.

Som det fremkommer av protokollen er Byrkije reinbeitedistrikt og Fylkesmannen i Nordland er ikke enige i punktet om at barmarkskjøring innenfor verneområdene skal være søknadspliktig.

Befaringsnotat – Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Byrkije reinbeitedistrikt angående verneforslag for skog på statsgrunn - 03.06.2021

Tilstede

Byrkije reinbeitedistrikt: Tor Enok

Statsforvalteren i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Generelle saker

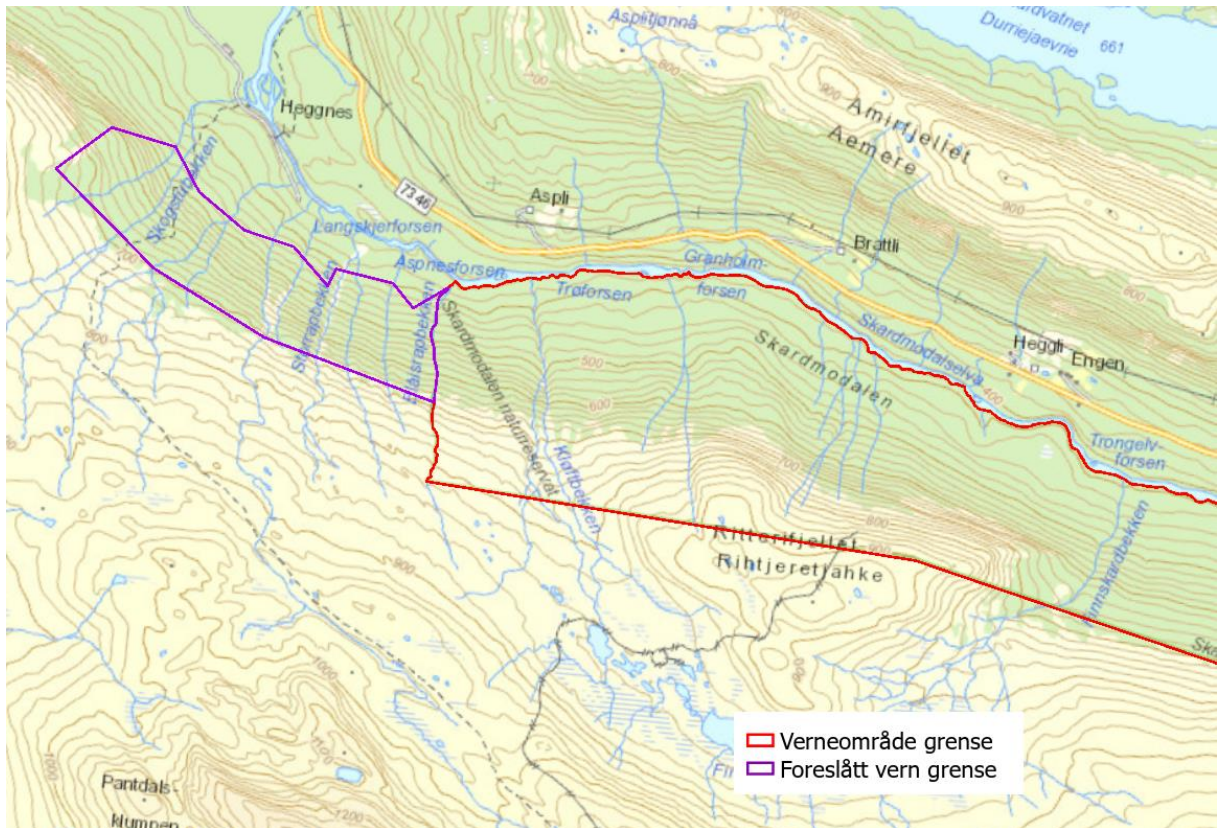
Byrkije reinbeitedistrikt er i utgangspunktet ikke imot vern, men synes det er vanskelig å forholde seg til begrensningene som vernet medfører. Det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift ettersom mye av aktiviteten til reindrifta i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriften. Hovedsakelig gjelder dette begrensningene for barmarkskjøring med motorsykkel og ATV innenfor de foreslåtte verneområdene. Reinbeitedistriktet prøver å langt det lar seg gjøre å være restriktive med barmarkskjøring, og tar ofte diskusjoner om det er nødvendig å benytte motorisert ferdsel i driften. De mener at deres aktivitet i verneområdene ikke er i konflikt med intensjonen med vernet.

Videre opplyste reinbeitedistriktet om at distriksplanen og arealbrukskartet (reindriftskart) snart skal oppdateres.

Spesifikt for de ulike områdene

Skardmodalen: Dette er et område hvor reinbeitedistriktet har mye aktivitet i forbindelse med flytting av rein. Under flytting beveger reinen seg langs fjellryggen i sør, og de kjører derfor en del med motorsykkel i overkant av skoggrensa for å gjete flokken. Reinbeitedistriktet opplyste om at det av og til er nødvendig å kjøre ned i skogen for å hente rein som trekker ned i skogen. De følger da som regel ryggene som går nedover i dalen der det er tørrest. Det ble ikke observert kjørespor verken på ryggene eller nede i søkkene under befaringen i det foreslåtte verneområdet.

I Skardmodalen brukes det også av og til helikopter i forbindelse med flytting, og dette er noe reinbeitedistriktet har behov for å fortsette med.

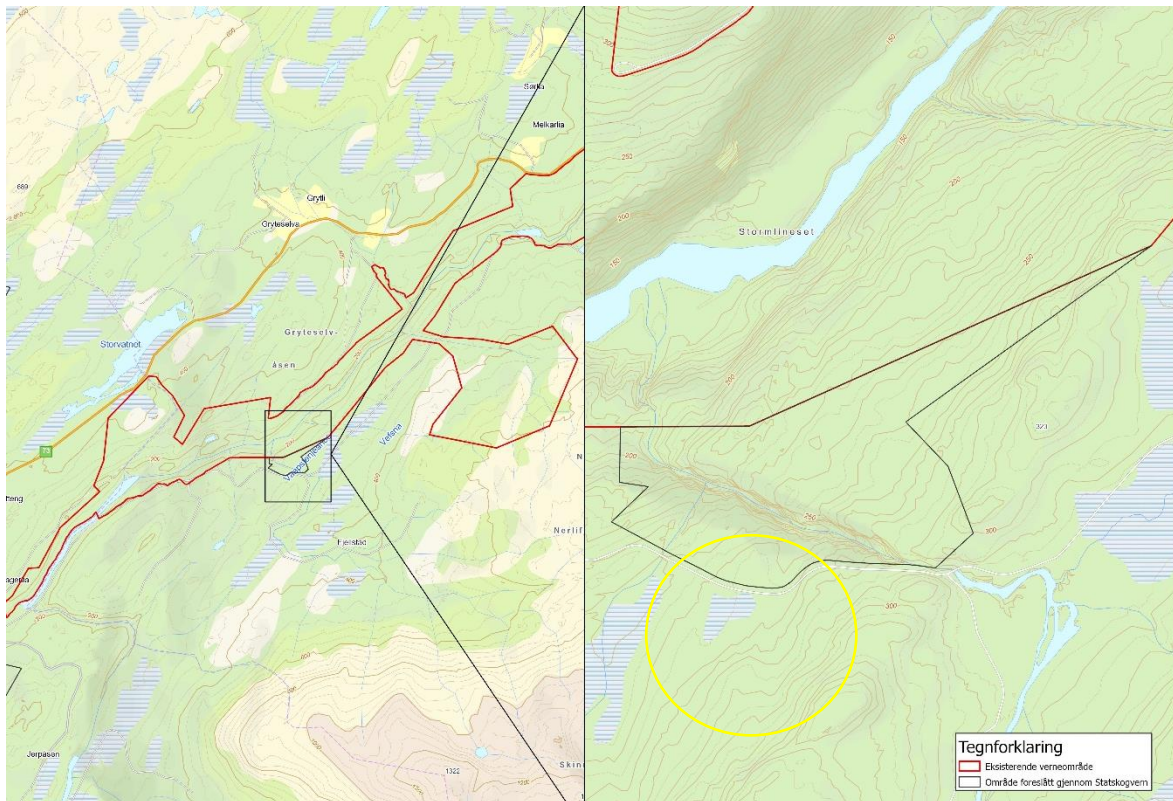

Byrkjre reinbeitedistrikt mener at stien som går gjennom det foreslåtte verneområdet (Nordlandsruta) kan by på problemer for driften dersom den blir mer brukt enn i dag. Ved tilrettelegging for friluftsliv i verneområdene må det også tas hensyn til reindriften.

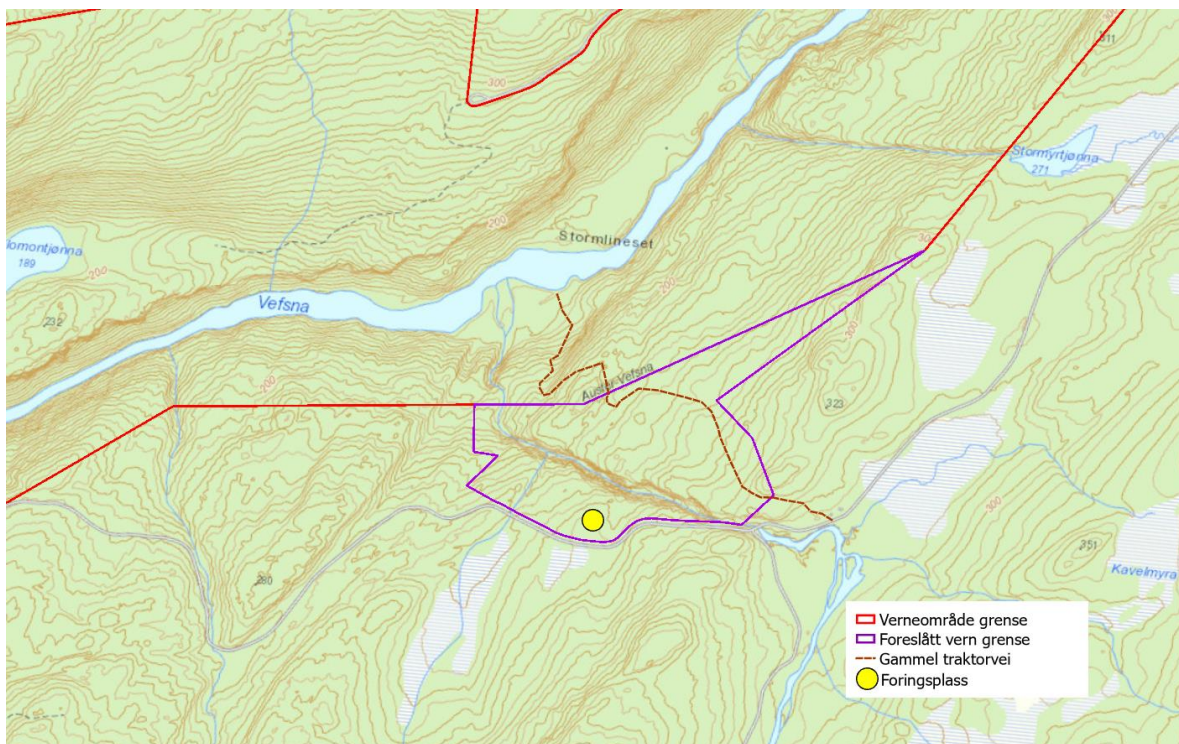
Auster-Vefsna: I den sørlige delen av den foreslåtte utvidelsen av Auster-Vefsna har reinbeitedistriktet en foringsplass som blir brukt sporadisk om vinteren. Området er delvis innenfor utvidelsen av Auster-Vefsna, og er markert med en gul sirkel på kartet på neste side. Det settes frem forkrybber for omtrent 150 stk rein av gangen.

Statsforvalteren setter følgende formulering inn i verneforskriften:

«Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for utsetting av krybber til vinterforing av rein».

I den foreslåtte utvidelsen finnes det en gammel trasè ned til elva som opprinnelig har vært brukt av skogbruket. Reinbeitedistriktet har tidligere brukt denne traseen for å drive reinen opp fra skogen. Traseen er ikke blitt brukt på 30-40 år, og er noe gjengrodd. Reinbeitedistriktet har behov for å rydde denne traseen. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttlei og kjøretrasé i reindriften».

Konklusjoner

- Reindriften har behov for sporadisk barmarkskjøring i utvidelsen av Skardmodalen naturreservat og Mikkeljordmoen naturreservat. Det er ikke faste trasèer i de nevnte områdene, men det kan bli behov for kjøring her dersom reinen trekker ned i skogen i forbindelse med flytting. Disse opplysningene må innarbeides i distriktsplanen og danner grunnlaget for en søknad om barmarkskjøring i disse områdene. Statsforvalteren har mulighet til å gi 5-årige dispensasjoner.
- Reindriften har behov for å opprettholde vinterforingsplass i utvidelsen av Auster-Vefsna naturreservat. Statsforvalteren setter følgende formulering inn i verneforskriften: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for utsetting av krybber til vinterforing av rein».
- Reindriften har behov for å rydde gammel traktorvei ned til Vefsna. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttlei og kjøretrasé i reindriften».
- Reindriften har behov for å bruke helikopter i forbindelse med reindrift. Lavtflyging innenfor naturreservatene vil være tillatt, men start og landing med helikopter vil være søknadspliktig.

Vern av skog på Statskog SFs grunn på Helgeland – møtereferat fra konsultasjon mellom Jillen Njaarke reinbeitedistrikt og Fylkesmannen i Nordland, Trofors 28.08.2020

Tilstede

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt: Torstein Appfjell, Ole Henrik Kappfjell

Fylkesmannen i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven (referent)

Diskuterte saker

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt mener at det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift da forskriftene i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriftene. En tredjedel av deres beiteområder er nå vernet som naturreservat eller nasjonalpark, og dette legger begrensninger på deres driftsmåte. Det er hovedsakelig forbudet mot motorisert ferdsel på barmark i verneområdene som er problemet. Det vil være problematisk for reinbeitedistriktet å skulle søke om dispensasjon fra forbudet om motorisert ferdsel, da det i den daglige driften er umulig å forutse hvor reinen beveger seg.

Videre understreker Jillan Njaarke reinbeitedistrikt at motorisert ferdsel har kommet for å bli. Reindrifta endres i takt med tiden, og effektivisering av drifta har ført til at flere flyttleier ikke brukes like intensivt i dag, da motorisert ferdsel gjør det enklere å flytte reinen gjennom andre områder. I tillegg har de blitt nødt til å etablere andre flyttleier som følge av verneområder og arealendringer som ny E6 og vindmøllepark (Øyfjellet). Alle disse små reguleringene medfører en større samlet belastning som stadig gjør det vanskeligere å utøve reindrift.

Jillen Njaarke rbd lurte også på mulighetene for å få innvilget dispensasjon for barmarkskjøring i verneområder i 5 år, slik som de har fått i Lomsdal/Visten nasjonalpark.

Fylkesmannen påpeker at etter de nyeste verneforskriftene er det mulig å gi flerårige dispensasjoner for barmarkskjøring i forbindelse med reindrift. For å kunne gi flerårige dispensasjoner for barmarkskjøring må distriktsplanen inneholde en beskrivelse av hvor det er behov for barmarkskjøring i verneområdene. Dersom det er vanskelig å peke ut områder som er aktuelle for barmarkskjøring, kan det være aktuelt å skrive noe om i hvilke tilfeller det er aktuelt med barmarkskjøring i distriktsplanen. Dersom behovet for barmarkskjøring er beskrevet tilstrekkelig i distriktsplanen, kan Fylkesmannen bruke distriktsplanen som en søknad, og eventuelt gi en flerårig dispensasjon i verneområdene som ligger innenfor hvert reinbeitedistrikt.

Jillen Njaarke rbd peker på at rotvelter som følge av storm i flere tilfeller kan føre til sperringer av flyttleier inne i reservater. Dette er et hinder som i realiteten vil si at flyttleia blir stengt, og at reinen vil spre seg. I tillegg er det et poeng at også gjeterne er

like avhengige av å komme seg frem som reinen, og at dette er noe som sjelden blir tatt i betraktning.

Fylkesmannen påpeker at det er vanlig i verneforskriften og henviser til forvaltningsplan når det gjelder rydding av flyttleier inne i reservatet, og at dette ikke er søknadspiktig dersom man har definert flyttleiene på kart i forvaltningsplanen. Den vanlige formuleringen i verneforskriften er:

§ 4. Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig rydding og annet vedlikehold av eksisterende flyttlei og kjøretrase i reindriften, vist på kart i forvaltningsplan*

Jillen Njaarke rbd reagerer på at de har fått kommentarer på at reinen beiter på rødlistede lav i verneområdene. Dersom det er vanskelige beiteforhold i fjellet, trekker dyra ned til skogen hvor det er lettere tilgang på mat. Skogen er reinens siste reserve.

Beiting vil være tillatt etter verneforskriften.

Jillen Njaarke rbd ønsker en gjennomgang av foreslåtte verneforskrifter i fellesskap. De ønsker i tillegg en felles befaring sammen med Fylkesmannen, slik at man kan se på verneområdene og eventuelle kjørespor i terrenget for å sammenligne ulike oppfatninger av hva som er «skade» og ikke.

Fylkesmannen stiller seg positive til en felles befaring. Vi ønsker å ha befaringer med hvert reinbeitedistrikt i høringsperioden.

Reinbeitedistriktet ønsker de at reindriften skal være godt representert i referansegruppa, og helst én representant fra hvert distrikt. Dette fordi hvert reinbeitedistrikt kjenner sitt område best.

Fylkesmannen påpeker at det er bedre at vi har egne befaringer med hvert reinbeitedistrikt i høringsperioden. I referansegruppa vil det erfaringsmessig bli fokusert mye på skogbruket, siden de fleste representantene kommer fra kommuner, fylkeskommune, statskog og skognæringen. Dette er selvfølgelig en diskusjon reindriftnæringa skal inviteres til å være med på, men Fylkesmannen mener det er nok med én representant fra reindriftnæringen i referansegruppa, men i tillegg ha egne befaringer med reinbeitedistriktene.

Områder:

- Danielåsen er et viktig område for høstbeite. Mye aktivitet her.
- Ved Stavassdalen er det et område ved elva som ofte blir brukt som samlingspunkt. Her er det et samlingsgjerde innenfor et av de foreslåtte områdene.
- I Holmvassdalen er det et samlingsgjerde for rein ved Stilleelva

- Olaåsen er et område som har vært mye brukt tidligere.
- Ved Grytåvatnet er det forslag til avbøtende tiltak for å opprettholde flyttleie i forbindelse med vindmølleparken på Øyfjellet. Forslaget er å etablere en alternativ trasé ved å sprengre i fjell, innenfor det foreslåtte verneområdet Grytåvatnet. Dette kommer frem i rapporten *Inngrepskartlegging og reindriftsfaglig utredning* (Protect Sapmi).

Fylkesmannen tar de konkrete innspillene til orientering, og skal forsøke å ta hensyn til aktivitetene når forskriftene skal lages. Mange av disse konkrete innspillene bør befares i felt under høringsperioden.

Konklusjoner:

Reinbeitedistriktet synes det er vanskelig å forholde seg til søknadsplikt for barmarkskjøring og rydding av flyttleier. Det er vanskelig å forutsi hvor de er nødt til å kjøre og hvor det trengs å ryddes for å komme fram. Fylkesmannen kan ikke lage forskrifter som fritar reindrift fra søknadsplikten for barmarkskjøring ut fra gjeldende føringer, men Fylkesmannen kan behandle distriktsplanen som en søknad dersom det er definert hvor reindriften har behov for å kjøre eller i hvilke situasjoner det er nødvendig å kjøre. Vi kan gi flerårige dispensasjoner.

Når det gjelder rydding av flyttleier, trenger ikke dette å være søknadspliktig dersom vi henviser til forvaltningsplan i forskriften. Vi må da ha en prosess der vi lager forvaltningsplan og lage et kart der vi beskriver hvor det kan ryddes, eventuelt hvor man bør unngå å rydde.

Jillen Njaarke mener alle reinbeitedistriktene bør være representert i referansegruppa. Fylkesmannen mener det vil være mer fruktbart å ha egne møter/befaringer med hvert reinbeitedistrikt istedenfor at alle samles i referansegruppa der det erfaringsmessig blir diskutert mye skogbruk.

Som det fremkommer av protokollen er Jillen Njaarke reinbeitedistrikt og Fylkesmannen ikke enige om antall representanter i referansegruppa, samt at barmarkskjøring og rydding av flyttleier innenfor verneområdene skal være søknadspliktig.

Befaringsnotat – Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt angående verneforslag for skog på statsgrunn - 01.06.2021

Tilstede

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt: Torstein Appfjell, Ole Henrik Kappfjell og Per Anders Kappfjell

Statsforvalteren i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Generelt

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt mener generelt at det foreslåtte skogvernet vil vanskeliggjøre deres drift ettersom mye av aktiviteten til reindriften i stor grad baseres på dispensasjon fra verneforskriften. En tredjedel av deres beiteområder er nå vernet som naturreservat eller nasjonalpark, og dette legger begrensninger på deres driftsmåte. Det er hovedsakelig forbudt mot motorisert ferdsel på barmark i verneområdene som er problemet. Det vil være problematisk for reinbeitedistriktet å skulle søke om dispensasjon fra forbudet om motorisert ferdsel, da det i den daglige driften er vanskelig å forutse nøyaktig hvor reinen vil bevege seg.

Videre understreker Jillan-Njaarke reinbeitedistrikt at motorisert ferdsel har kommet for å bli. Reindriften endres i takt med tiden, og effektivisering av driften har ført til at flere flyttleier ikke brukes like intensivt i dag, da motorisert ferdsel gjør det enklere å flytte reinen gjennom andre områder. I tillegg har de blitt nødt til å etablere andre flyttleier som følge av verneområder og arealendringer som ny E6, jernbane og vindmøllepark (Øyfjellet). Alle disse små reguleringene medfører en større samlet belastning som stadig gjør det vanskeligere å utøve reindriften.

Reinbeitedistriktet ønsker at hensynet til reindriften, og deres rett til å utøve driften sin, skal komme tydeligere frem i verneforskriften enn det gjør i standard forskrifter i dag.

Uttak av ved

Reinbeitedistriktet har behov for å kunne ta ut ved av verneområdene, blant annet tørrfuru. Dette for å kunne fyre seg bål om vinteren når de er ute. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindriftenas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Tørr gran og furu skal ikke felles».

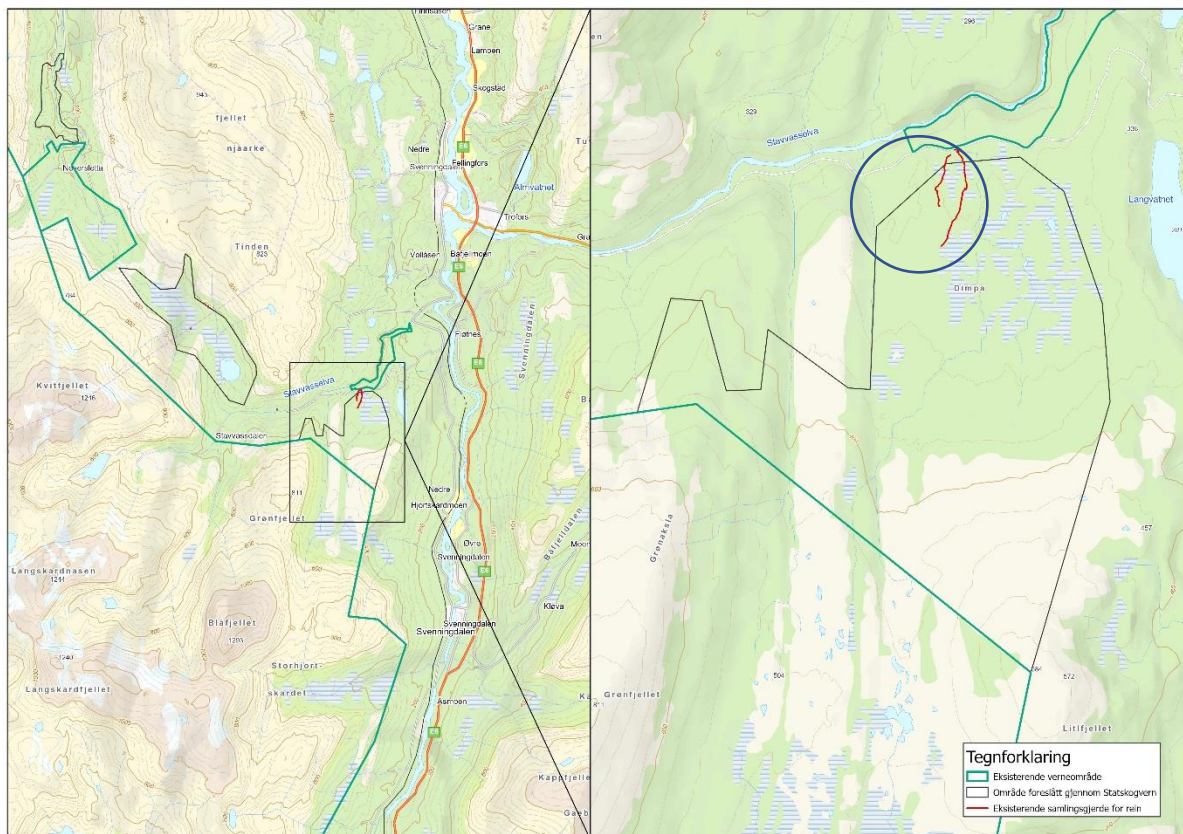
Helikopter

Reinbeitedistriktet ønsker å ha mulighet til å fly helikopter innenfor verneområdene i forbindelse med gjeting/flytting. Statsforvalteren informerte om at lavtflyging innenfor naturreservatene vil være tillatt, men start og landing med helikopter vil være søknadspliktig.

Områder som ble besøkt under befaringen

Dempa/Stavassdalen:

Området Dempa er foreslått som utvidelse av Lomsdal Visten nasjonalpark. Her har reinbeitedistriktet et samlingsgjerd som brukes ofte. Gjerdet ble satt opp på 1980-tallet som et midlertidig gjerd. Det er mye myr innenfor gjerdet, og bakken er svært nedtråkket. Reinbeitedistriktet ønsker å flytte gjerdet noe lenger vest, mot yttergrensen av den foreslåtte utvidelsen av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Her er det en rygg som reinen gjerne vil trekke langs naturlig, og det vil dermed bli lettere å få reinen inn i gjerdet. Dette området er heller ikke så vått når det er masse nedbør. Et problem med det gamle gjerdet er at reinen er for skitten til å slaktes på grunn av at det er så vått og opptråkket innenfor gjerdet.

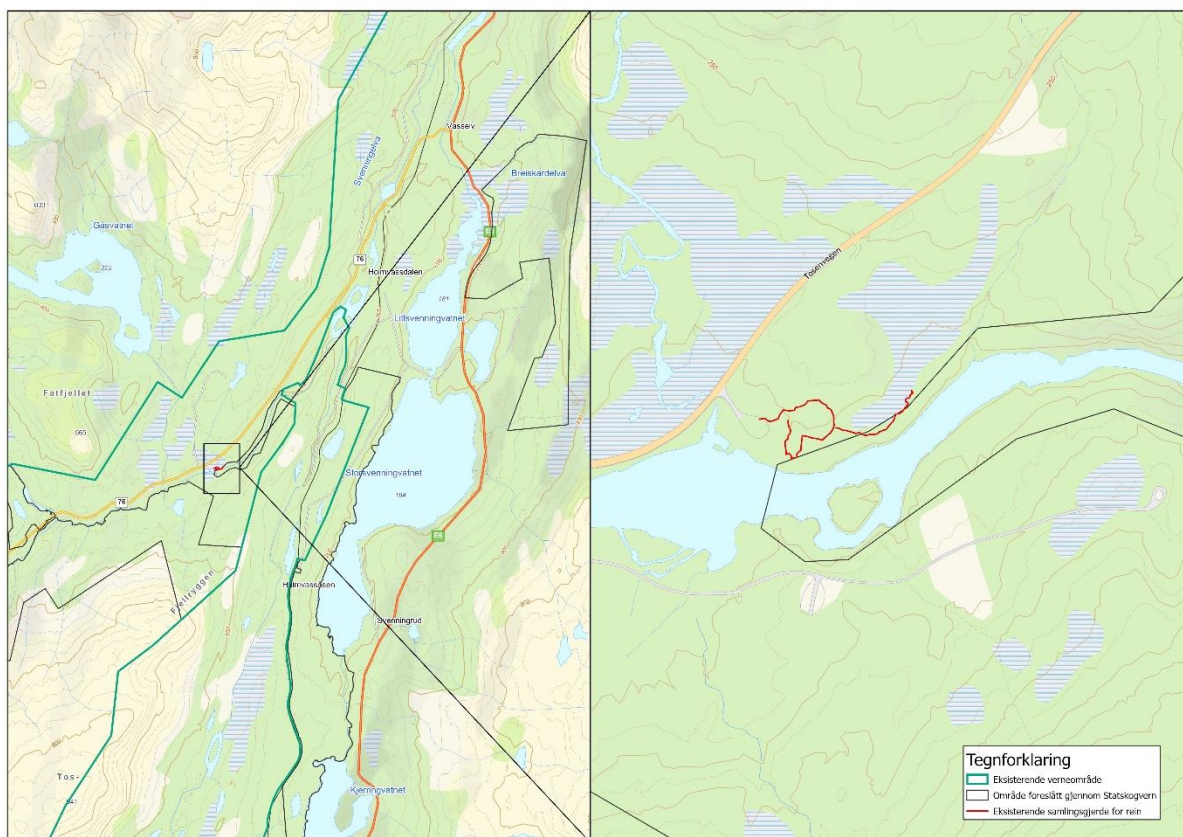
Statsforvalteren vurderer det som en løsning å grense området med nytt og gammelt beitegjerd ut av det foreslåtte vernet. En omtrentlig avgrensning av området vi vurderer å ta ut er markert med en blå sirkel i kartet over. Grensa kan eventuelt gå langs bekken Dimpå og sørover til enden av ledegjerdet, og rett vestover til eksisterende grense. Men i og med at vi allerede har sendt høringsgrensa til Miljødirektoratet, endrer vi ikke på den før etter høringa.

Dempa vil bli en del av Lomsdal-Visten nasjonalpark. I Lomsdal Visten har reinbeitedistriktet fått en femårig dispensasjon for å benytte seg av motorisert ferdsel på barmark. I dette området har de også en fast kjøretrasè som benyttes til og fra Svenningsskardet, gjennom det foreslåtte verneområdet. Denne trasèen skal være tegnet inn på kartet i distriktsplanen, og vil være tillatt å bruke etter flerårig dispensasjon for barmarkskjøring i nasjonalparken.

Stavassdalen vil ikke bli en del av Lomsdal-Visten nasjonalpark, men vil vernes som et naturreservat. Reinbeitedistriktet har her en fast kjøreturas som går på nordsiden av Stavvatnet over myrene og opp i fjellsidene mot fjellet Njaarke. Distriktet har behov for å bruke ATV/motorsykkel på barmark ved behov. Reinbeitedistriktet understreker at kjøresporene er mest merkbare i hovedtraseene. Der hvor det kun har blitt kjørt en gang, har sporene grodd igjen etter et par år.

Holmvassdalen:

I ett av de foreslåtte utvidelsesområdene til Holmvassdalen naturreservat, ved Gåsvasselva, har reinbeitedistriktet etablert et midlertidig gjerde. En liten del av gjerdet er innenfor verneforslaget. Statsforvalteren endrer grensa slik at gjerdet kommer utenfor.

Andre områder:

Områder som ikke ble besøkt var Olaåsen, Danielåsen og Grytåvatnet.

I Olaåsen har reinbeitedistriktet lite aktivitet annet enn at reinen beiter her.

I Danielåsen har reinbeitedistriktet en god del aktivitet i forbindelse med høstbeite. Her har de derfor av og til behov for motorisert ferdsel både på snø og barmark.

Ved Grytåvatnet er det et forslag å legge om en flyttlei, som et avbøtende tiltak, for å unngå vindmølleparken på Øyfjellet. Dersom flyttleia skal legges til Grytåvatnet, må det sprenges i fjellet innenfor det foreslåtte verneområdet for å gjøre det fremkommelig for

reinen. Helgeland Kraft AS planer om å etablere en ny kraftledning fra eksisterende kraftledning i den sørlige delen av det foreslåtte området til Laksen kraftverk. Statsforvalteren planlegger en felles befarings med Helgeland Kraft og reinbeitedistriktet i august/september.

Konklusjon

Vi kan ikke gi direkte unntak for barmarkskjøring uten søknad i verneforskriftene, men vi kan behandle distriktsplanen som en søknad, og gi 5-årige dispensasjoner. Det vil spesielt være behov for barmarkskjøring i utvidelsen av Lomsdal-Visten, Stavassdalen og Danielåsen.

Når det gjelder uttak av ved legger Statsforvalteren inn følgende formulering i alle forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindriftas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet. Tør gran og furu skal ikke felles»

Lavtflyging med helikopter i de foreslåtte skogvernområdene vil være tillatt. Start og landing med helikopter må søkes om.

Statsforvalteren endrer grensene i Holmvassdalen, ved Gåsvasselva, og i Dempa, for å få reindriftsgjerde utenfor et eventuelt verneområde. Dette gjøres etter høring.

Statsforvalteren planlegger en felles befarings med Helgeland Kraft og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i Grytåvatnet i august.